

**Силабус
освітнього компоненту Охорона праці**

Охорона праці

Назва дисципліни:	Охорона праці
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Галузь знань:	07 Управління та адміністрування
Спеціальність:	073 Менеджмент
Освітньо-професійна (Освітньо-наукова) програма:	Менеджмент організації і логістика
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=5393
Рік навчання:	3
Семестр:	5 осінній)
Обсяг освітнього компоненту	3 кредити (90 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра метрології та безпеки життєдіяльності
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Буц Юрій Васильович, д.т.н., професор
Контактний телефон:	050-6830899
E-mail:	E-mail mbgd@ukr.net

Короткий зміст освітнього компоненту:

Мета полягає у формуванні у майбутніх спеціалістів умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у конкретній галузі; у наданні майбутнім фахівцям знання основ охорони праці, реалізація яких на практиці сприятиме поліпшенню умов праці, підвищенню її продуктивності, запобіганню професійним захворюванням, виробничому травматизму тощо.

Предмет: система забезпечення безпеки життя і здоров'я працівників в процесі трудової діяльності, включаючи правові, соціально-економічні, організаційно-технічні, санітарно-гігієнічні заходи та засоби.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

Придбання студентом знань:

- законодавчих та нормативних документів з охорони праці;
- концепції організації охорони праці у державі та на виробництві;

- обов'язків роботодавців підприємств (організацій) та їх підрозділів із забезпечення здорових і безпечних умов праці робітників;
- основних міжнародних документів з охорони праці;
- методів і засобів забезпечення нормативних значень параметрів небезпечних та шкідливих факторів.

Придбання студентом навичок:

- ідентифікувати небезпечні та шкідливі виробничі фактори, що супроводжують працю на виробництві;
- організувати вирішення питань охорони праці на виробництві (організації);
- використовувати нормативні документи та забезпечувати безпечні й нешкідливі умови праці на виробництві;
- організовувати та брати участь у розслідуванні нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:

ОК8 Правознавство та адміністративне право.

Компетентності, яких набуває здобувач:

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.

СК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН 14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин		Література
		очна	заочна	
1	ЛК1. Нормативно-правове забезпечення охорони праці.	2	2	Основна: 1, 5, 7 Додаткова: 14 Інтернет-ресурси: 3, 4,5
	СР1. Фінансування охорони праці. Основні принципи і джерела. Заходи і засоби з охорони праці, витрати на здійснення і придбання яких включаються до валових витрат. Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства про охорону праці.	4	5	
2	ПР1. Дослідження мікрокліматичних умов виробничого середовища	2		Основна: 4 Додаткова: , 12, 14 Інтернет-ресурси: 1, 3
	СР2. НПАОП 0.00-1.62-12 Правила охорони праці на автомобільному транспорті / Наказ МНС України 09.07.2012 № 964	4	5	
3	ЛК2. Навчання з питань охорони праці. Інструктажі	2		Основна: 1, 7 Додаткова: 14 Інтернет-ресурси: 2, 4
	СР3. Основні завдання, функції служби охорони праці. Структура і чисельність служб охорони праці. Права і обов'язки працівників служби охорони праці. Громадський контроль за станом охорони праці в організації.	4	5	
4	ПР2. Дослідження штучного освітлення виробничих приміщень і робочих місць	2		Основна; 4 Додаткова: 3, 4, 8 інтернет-ресурси: 1, 4
	СР4. Дослідження природного освітлення Виробничих приміщень і робочих місць	4	5	
5	ЛК3. Кольори та знаки безпеки праці	2		Основна; 5 Додаткова: 5 інтернет-ресурси: 1, 3
	СР5. Загальні вимоги безпеки Безпека під час вантажно-розвантажувальних робіт.	4	5	

	ПР3. Дослідження виробничого шуму	2	2	Основна; 4 Додаткова: 8 інтернет-ресурси: 1, 3
6	СР6. Ознайомитися з методами і призначенням звукоізоляції. Провести розрахунок звукоізоляції, спроектувати ефективну звукоізоляційну огорожу.	4	5	Основна: 4 Додаткова: 1, 6 Інтернет-ресурси: 4
	ЛК4 Методи аналізу виробничого травматизму	2		Основна: 5, 6 Додаткова: 1 Інтернет-ресурси: 2, 3
7	СР7. Правила охорони праці на автомобільному транспорті	4	5	Основна: 5, 6 Додаткова: 7 Інтернет-ресурси: 2, 3
	ПР4. Оцінка робочого місця за умовами праці	2		Основна: 5, 6 Додаткова: 1 Інтернет-ресурси: 2, 3
8	СР8. Розрахунок інтегральної оцінки важкості праці на робочому місці	4	5	Основна: 5, 6 Додаткова: 1 Інтернет-ресурси: 2, 3
	ЛК5 Страхування від нещасних випадків на виробництві	2	2	Основна: 5, 6 Додаткова: 1 Інтернет-ресурси: 2, 3, 5
9	СР9. Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці Система державного управління охороною праці в Україні. Компетенція та повноваження органів державного управління охороною праці. Національна рада з питань безпечної життєдіяльності населення.	4	5	Основна: 5, 6 Додаткова: 1 Інтернет-ресурси: 2, 3, 5
10	ПР5. Вентиляція виробничих приміщень.	2	2	Основна; 4

	розрахунок повітрообміну			Додаткова: 8 інтернет-ресурси: 1, 2
	СР10. Шкідливі речовини у повітрі робочої зони. Вентиляція виробничих приміщень. Розрахунок повітрообміну	4	5	
11	ЛК6. Електробезпека	2		Основна: 4, 5 Додаткова: 15 Інтернет-ресурси: 1, 3
	СР11. Загальні вимоги безпеки Безпека під час вантажно-розвантажувальних робіт.	3	5	Основна: 5, 6 Додаткова: 5, 16 інтернет-ресурси: 1
12	ПР5. Електробезпека	2		Основна: 4, 5 Додаткова: 15 Інтернет-ресурси: 1, 3
	СР 12. Правила улаштування електроустановок	3	5	Основна: 4, 5 Додаткова: 15 Інтернет-ресурси: 1, 3
13	ЛК7. Пожежна безпека	2		Основна: 4, 6
	СР13. Визначити категорії приміщення за пожежною небезпекою.	3	5	Додаткова: 1,6,8 Інтернет-ресурси: 1, 3
14	ПР7. Пожежна безпека	2		Основна: 4, 6
	СР14. Визначення пожежної небезпеки матеріалів та конструкцій.	3	5	Додаткова: 1,6,8 Інтернет-ресурси: 1, 3
15	ЛК8. Система управління охороною праці	2		Основна: 2, 6
	СР15. Атестація робочих місць за умовами праці	3	6	Додаткова: 1, 13 Інтернет-ресурси: 2, 4

16	ПР8. Побудова системи управління охороною праці на підприємстві	2		Основна: 1, 3
	СР16. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві	3	6	Додаткова: 1 Інтернет-ресурси: 1, 4
Разом	ЛК	16	4	
	ПР	16	4	
	СР	58	82	
	Разом	90	90	

Індивідуальне навчально-дослідне завдання: не передбачене.

Методи навчання:

МН1–словесний метод (лекція, бесіда, пояснення, розповідь);

МН2 – практичний метод (практичні заняття, виконання вправ, виконання ситуативних завдань);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій, самостійне спостереження, плакати);

МН4 – робота з літературою (навчально-методичною; нормативною літературою; робота за підручниками і посібниками; пошук інформації за завданням);

МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні);

МН6– самостійна робота.

Форми та методи оцінювання

ФМО3 – усний контроль (бесіда)

ФМО4 – письмовий контроль (контрольні роботи)

ФМО5 – тестовий контроль (підсумкові комплексні тести)

ФМО7 – практична перевірка (захист практичних робіт)

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на

кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63

4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів
- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних)

завдань підвищеної складності – 5 балів.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4 Результат навчання оцінюється:

– за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 3.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 – Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
від 60 балів до 100 балів	зараховано
менше 60 балів	незараховано

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ»

(https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).

- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література:

1.Основна

1 Крайнюк О.В., Богатов О.І. Охорона праці: навчальний посібник, Харків: ХНАДУ, 2022.- 270 с.

2 Безпека життєдіяльності та охорона праці: довідник. Навчальний посібник / Ю. В. Буц, О. І. Богатов, О. Г. Зима, О. В. Крайнюк, С. В. Мінка – Харків: ХНЕУ ім. Семена Кузнеця, 2020. – в 2 частинах. Ч. 1. – 183 с.

3 Безпека життєдіяльності та охорона праці: довідник. Навчальний посібник / Ю. В. Буц, О. І. Богатов, О. Г. Зима, О. В. Крайнюк, С. В. Мінка – Харків: ХНЕУ ім. Семена Кузнеця, 2020. – в 2 частинах. Ч. 2. – 178 с.

4 Основи охорони праці» [Електронний ресурс] : практикум для студентів усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня / уклад. Ю. В. Буц, О. Ф. Протасенко, О. М. Борисенко, В. Л. Безсонний. – Самостійне електрон. текстове мережеве вид. (112 с. / 211 Мб). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23329>

5 Основи охорони праці та безпека життєдіяльності: довідник / Авт. кол.: О. В. Полярус, О.В.Третяков, С. В. Мінка, О. І. Богатов. – Х.: ХНАДУ, 2014. – 404 с.

2. Додаткова

1 ДБН А.3.2-2-2009 Система стандартів безпеки праці. Охорона праці і промислова безпека. у будівництві. Основні положення.

2 ДБН В.1.1-7-2002 Захист від пожежі. Пожежна безпека об'єктів будівництва.

3 ДБН В.2.5-28-2006 Природне і штучне освітлення.

4 ДБН В.2.5-67:2013 Опалення, вентиляція та кондиціонування.

5 ДСН 3.3.6.037-99 Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку

6 ДСТУ 2272:2006 Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять.

7 НПАОП 0.00-1.62-12 Правила охорони праці на автомобільному транспорті / Наказ МНС України 09.07.2012 № 964

8 ДСТУ 3855-99 Пожежна безпека. Визначення пожежної небезпеки матеріалів та конструкцій. Терміни та визначення.

9 ДСТУ Б В.2.5-82:2016 Електробезпека в будівлях і спорудах.

10 ДСТУ Б В.2.8-10-98. Будівельна техніка, оснастка, інвентар та інструмент. Стропи вантажні. Класифікація, параметри та розміри, технічні вимоги.

11 НАПБ В.01.054-98/510 Правила пожежної безпеки для підприємств і організацій автомобільного транспорту України.

12 НАПБ А.01.001-2004 Правила пожежної безпеки України, затверджені наказом МНС України з питань надзвичайних ситуацій від 19 жовтня 2004 р. № 126.

13 Постанова КМУ від 17 квітня 2019 р. № 337 Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві

14 ПУЕ. Правила улаштування електроустановок. вид. 3-тє, перероб. і доп.– К.: Мінпаливенерго України, 2010, 2010.– 736с.

15 Методичні рекомендації для проведення атестації робочих місць за умовами праці, Постанова Міністерства праці України від 01.09.92 р. № 41.(остання ред. від 22.03.93).

16 «Про затвердження Гігієнічної класифікації праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» Наказ МОЗУ № 528 від 27.12.2001

3. Інтернет-ресурси

- 1 <http://dsp.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної служби України з питань праці.
- 2 <https://www.dsns.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій.
- 3 <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
- 4 <https://dnaop.com> - ДНАОП. Законодавча база.
- 5 Сертифікований дистанційний курс <https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=5393>

Розробник
силабусу навчальної
дисципліни:

підпис

Юрій БУЦ
ПБ

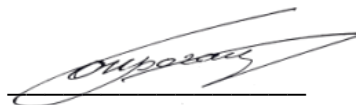
Гарант освітньо-
професійної програми

підпис

Лариса АЧКАСОВА
ПБ

Завідувач кафедри
метрології та безпеки
життєдіяльності

підпис

Олег БОГАТОВ
ПБ